

MHH MODUL 3

Samfund, stat, velfærd og sundhed: mål og midler i sundhedspraksis

- Lokale:** Bygning 1481, Lokale 239
Jens Chr. Skous Vej 4
8000 Aarhus C
- Parkering:** Der kan parkeres ved indgangen til bygning 1481. NB. Send nummerplade til filrd@cas.au.dk, så vi kan registrere din bil i parkeringssystemet.
- Forplejning:** Vi serverer kaffe, te og frugt i forbindelse med seminarweekenderne. Derudover laver vi en kageordning, så energiniveauet kan holdes om eftermiddagen. Da kantinerne er lukket, skal frokost medbringes eller købes i f.eks. Trøjborg Centeret.
- Nøglekort:** Yderdørene er låst i weekenden. Hvis du ikke har et studiekort, skal du bestille et og aktivere kortet som nøglekort. Læs mere her: <https://studerende.au.dk/studiekort>
- Koordinator:** Rasmus Dyring, 51 78 82 92, filrd@cas.au.dk
- Formalia:** I [studieordningen](#) finder du oplysninger om uddannelsens indhold, læringsmål og eksamensbetingelser og formalia i forbindelse med eksamen.
- Eksamensdatoer finder du i [eksamensplanerne](#) for afdelingen for filosofi og idehistorie, hvor MHH er forankret:

1. weekendseminar: Sundhed og Samfund

Lørdag 7/9 2024

10.00 – 12.00 **Introduktion til modulet og modul3-opgaven** (Rasmus Dyring)

Vi starter stille og roligt op på modulet med morgenbrød og kaffe, mens der introduceres til diverse formalia og modul3-opgaven. Den sidste del af sessionen gennemgår vi læseplanen og taler narrativet for modul3 igennem. Kort fortalt bevæger vi os fra et nationalt og til dels globalt niveau i de to første seminarer til et organisatorisk og mere praksisnært niveau i de sidste to seminarer i modulet.

Forberedelse: læs [studieordningen for modul3](#)

12.45 – 16.30 **Stat, Sundhed og Velfærd** (Uffe Juul Jensen)

Forelæsningsen drejer sig om forholdet mellem stat og sundhed (og mere alment: stat og velfærd). Staten (eller statslignende samfundsmæssige organiseringer) og sundhed/velfærd er uløseligt forbundne. For at forstå dette er det nødvendigt med et historisk og samfundsteoretisk blik på sundhedspraksis. I "Velfærdsstatens Krise" viser jeg eksempler de komplekse sammenhænge (ofte fyldt af dilemmaer), som præger sundhedspraksis i den moderne velfærdsstat. Fokus er her sundhedsvæsenet i velfærdsstaten fra perioden efter 2. Verdenskrig til begyndelsen af 1990'erne. Mange af de dilemmaer (etiske, økonomiske og organisatoriske), som viste sig i denne periode, er fortsat uløste. Jeg vil diskutere forskellige forsøg på at løse dilemmaerne mellem stat og sundhedspraksis.

Fra slutningen af 1980'erne sker der et afgørende skifte i diskurser om stat og sundhedspraksis. Begrebet konkurrencestat bliver et nøglebegreb og basis for nye kampe om velfærdsstaten. I 1980'erne og starten af 1990'erne var begreber som marked, borgerindflydelse, autonomi centrale i kritikken af den bestående velfærdsstat. I ledende diskurser om konkurrencestaten efter 1990'erne er sigtet ikke at bekæmpe velfærdsstaten, men tværtimod at argumentere for at velfærdsstatens redning står og falder med nationens evne til at kunne klare sig i kampen på det globale marked. I artiklen "Moderne fællesgoder eller postmoderne kynisme? Mellem velfærdsstat og konkurrencestat i teori og praksis" har jeg sammen med Thomas Højrup

leveret en kritik af ideen om konkurrencestaten, og den måde ideen er blevet brugt til bl.a, at undergrave i central ide om sundhed og velfærd som fællesgoder.

Jensen, U.J. 1996. "Velfærdsstatens Krise." I *Forskelle og Forandring - bidrag til humanistisk Sundhedsforskning* red. Jensen, U.J., J. Quesel og P.F. Andersen. 250-261. Aarhus: Philosophia.

Højrup, T. og Jensen, U.J. 2010. "Moderne fællesgoder eller postmoderne kynisme? Mellem velfærdsstat og konkurrencestat i teori og praksis." I *Viden, Virkning og Virke - forslag til forståelser i sundhedspraksis*. Red. K. Thorgaard, M.Nissen og U. Juul Jensen. 17-61. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag. NB. fokuser på s. 17-39.

Supplerende:

Bernild, O. nd. "Den originale velfærdsstat"

Søndag 8/9 2024

08.30 – 11.30 **Teorier om det senmoderne samfund1 (Øyvind Lyngseth)**

Dette moduls fokus på organiseringen af sundhedsvæsenet kalder på nogle grundlæggende analyser af det samfund, som sundhedsvæsenet skal operere i. Igennem modulet møder vi en række samfundstænkere som Habermas, Honneth, Foucault og Althusser. I denne forelæsning stiller vi skarpt på Habermas' begreber om kommunikativ hhv. instrumentel rationalitet og livs- hhv. systemverden og dernæst Honneths begreb om anerkendelse. Honneths anerkendelsesteori knyttes desuden til de krav og forventninger til 'performance', robusthed og ét godt arbejdsliv' der findes inden for sundhedsområde

Christiansen, K. 2010. "Jürgen Habermas" I *Sundhedssociologi*, red. Pernille Tanggaard Andersen og Helle Timm- KBH: Hans Reitzel.

Honneth, Alex. 2006. *Kamp om Anerkendelse: Sociale konflikters moralske grammatik*. 127-184. KBH: Hans Reitzel.

12.15 – 15.00 **Teorier om det senmoderne samfund2 (Øyvind Lyngseth)**

I denne forelæsning stiller vi skarpt på Ulrich Becks og Anthony Giddens samfundsanalyser. Begreber som risiko, refleksivitet, aftraditionalisering og udlejringsmekanisme vil være i fokus i forelæsningen.

Rasborg, K. 2020. "Ulrich Beck." I *Klassisk og moderne Samfundsteori, 6. udg.*, red. H. Andersen og L.B. Kaspersen. 753-778. KBH: Hans Reitzels Forlag.

Beck, U. 2000. "Risk Society Revisited: Theory, Politics and Research Programmes." I *The Risk Society and Beyond: Critical Issues for Social Theory*, edited by B. Adam, U. Beck and J. Loon. 208-225. London: Sage Publications.

Bak, C.K. 2010. "Anthony Giddens." I *Sundhedssociologi: en grundbog*, red. P.T. Andersen og H. Timm. 79-100. KBH: Hans Reitzels Forlag.

Giddens, A. 1994. *Modernitetens Konsekvenser*. Kap 1, 9-52. KBH: Hans Reitzels Forlag.

Masterclass1

16/9 2024

16:00 – 17:15 **Vaccinomodstand i historisk perspektiv (Jakob Bek-Thomsen)**

Med udgangspunkt i bogen *Anti – Vaccinomodstandens historie* (2024), skrevet i samarbejde med kollegaen Rikke Alberg Peters, skitserer Jakob Bek-Thomsen væsentlige træk i modstanden mod vacciner gennem de seneste 250 år. Som det hedder i pressemeddelelsen

der fulgte bogens udgivelse: " Vaccinemodstand sætter spørgsmålet om individets ret over for den kollektive sundhed på dagsordenen og gør vaccination til både et politisk og et sundhedsmæssigt spørgsmål. Denne bog tegner et billede af vaccinemodstandens mange forgreninger og samfundsmæssige betydning fra dens tidlige udtryk til i dag, hvor fronterne er trukket hårdt op."

[Jakob Bek-Thomsen](#) er lektor i idehistorie og viceinstituteder på Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet. Læs mere om bogen [her](#).

ZOOM: <https://aarhusuniversity.zoom.us/j/69490530556>

NB. Kan overværes live på zoom eller ses som videooptagelse på BS efterfølgende.

2. weekendseminar: Sundhedsfremme

Lørdag 5/10 2024 (Alumne-dag)

10:00 – 12:00 Folkesundhed – nationalt og globalt (Rasmus Dyring)

I denne forelæsning fokuserer vi på begreberne folkesundhed og sundhedsfremme og sporer forskellene i sundhedspolitikker i de skandinaviske lande. Vi skal også diskutere forholdet mellem folkesundhed og global sundhed. Der er flere problemstillinger der rejser sig i disse overvejelser: hvor ligger ansvaret for sundheden hos individet eller staten? Hvordan kan vi tænke folkesundhed i et nationalt perspektiv, når sygdomme ikke respekterer landegrænser?

Vallgård, S. 2009. "Sundhedspolitik i de skandinaviske lande." I *Folkesundhed – i et kritisk perspektiv*, S. Glamsdam (red), 166 – 187. KBH: Nyt nordisk forlag Arnold Busck.

Vallgård, S. 2009. "Forebyggelse og sundhedsfremme – definitioner, historie og magtudøvelse." I *Folkesundhed – i et kritisk perspektiv*, S. Glamsdam (red), 95-113. KBH: Nyt nordisk forlag Arnold Busck.

King N.B. og A. Koski 2020. "Defining global health as public health somewhere else." *BMJ Global Health* doi:10.1136/bmjgh-2019-002172

Turcotte-Tremblay, A.-M., F. Fregonese, K. Kadio *et al.* 2020. "Global health is more than just 'Public Health Somewhere Else.'" *BMJ Global Health* doi:10.1136/bmjgh-2020-002545

12:45 – 13:30 Alumne-præsentationer

13:45 – 16:30 Teorier om det senmoderne samfund3 (Rasmus Dyring)

Forelæsningen giver en indføring i den kritiske samfundsteoris analyser af sammenhængen mellem selve livet, magt og dannelsen af subjektivitet. Nicholas Rose viderefører Foucaults ideer om biopolitik – dvs. en form for politik og magtudøvelse, der griber ind i livet selv – og knytter dem med de perspektiver for teknologisk indgriben i livets biologiske substrat, som den moderne videnskab åbner for. Hartmut Rosa er den nye stjerne sociologi den i kritiske tradition og nævnes som arvtager til frankfurterskolens ideologi-kritiske projekt. Rosas analyserer hvordan de senmoderne samfund er præget af acceleration, der gør at mennesker i det senmoderne i stadig mindre grad mærker sig selv og den måde verden taler os. Modgiften er et fokus på resonans. Resonansbegrebet er taget op i både sundhedsvidenskaberne og i ledelsesfilosofi. Teksterne fra Pedersen og Selberg, samt den supplerende litteratur, giver eksempler på hvordan magt, acceleration og resonans udspiller sig på sundhedsfeltet.

Rose, N. 2001. "Biopolitics in the Twenty First Century – Notes for a Research Agenda" *Distinktion: Journal of Social Theory* 2(3): 25-44.

- Rosa, H. 2016. *Resonans: En sociologi om forholdet til verden*. 36 – 48. Frederiksberg C: Eksistensen
- Pedersen, L. M. 2023. "Sygeplejerskers arbejdsforhold: Et spændingsforhold mellem fremmedgørelse og resonans?" I *Resonans i organisationer: Ledelse, trivsel og læring*. Red. Hersted, I. og S. Frimann. 177-190. KBH: Samfundslitteratur.
- Selberg, R. 2013. "Nursing in Times of Neoliberal Change: An ethnographic Study of Nurses' Experiences of Work Intensification." *Nordic Journal of Working Life Studies* 3(2): 9-35.
- Supplerende*
- Bryan, B. 2009. "'Hail the Cure': Althusser, Biotechnology, and Biopolitics." In *Critical Interventions in the Ethics of Healthcare: Challenging the Principle of Autonomy in Bioethics*, edited by Dave Holmes and Stuart J. Murray, 81-95. London: Routledge.
- Hersted, L og S. Frimann. 2023. "Fra fremmedgørelse hen imod resonans og trivsel i arbejdslivet" I *Resonans i organisationer: Ledelse, trivsel og læring*. Red. Hersted, I. og S. Frimann. 35-57. KBH: Samfundslitteratur.
- Graven, V. 2023. Resonans i dødens nærvær. *Tidsskrift for Forskning I Sygdom Og Samfund*, 20(38), 121–141. <https://doi.org/10.7146/TFSS.V20I38.132014>

Søndag 6/10 2024

08:30 – 11:15 **Empowerment og borgerinddragelse** (Rasmus Dyring)

I denne forelæsning rejser vi spørgsmålet om styring og magt i sundhedsvæsenet med udgangspunkt i begreberne om "empowerment" og "borgerinddragelse". Med vores tekster går vi kritisk til værks og forsøger at spore de magtdynamikker, der begreber sætter i spil, når de implementeres i praksis. Der vil være god anledning til at knytte an til tidligere forelæsninger biopolitik, interpellation og kritisk sociolog.

Andersen, P.T. 2018. "Empowerment som frigørelse?" I *Sundhedssociologi: en grundbog*, 2. udgave, red. P.T. Andersen og H. Timm. 225-242. KBH: Hans Reitzels Forlag

Huniche, L. og F. Kristensen. 2018. "Brugerinddragelse som rationale og styringsform i sundhedspraksis." I *Sundhedssociologi: en grundbog*, 2. udgave, red. P.T. Andersen og H. Timm. 243-264. KBH: Hans Reitzels Forlag

12.00 – 12:45 **Masterclass1 – Opfølgning** (Rasmus Dyring)

Vi samler op på masterclass1.

13.00 – 15.00 **kultur som sundhedsfremme** (Janne Brammer Damsgaard)

Der er øget erkendelse af at kunst- og kulturaktiviteter kan hjælpe med at løse problematikker relateret til det stigende antal mennesker, der lever med mentale og fysiske sundhedsmæssige udfordringer. Med afsæt i refleksioner over kultur og sundhedsfeltet, inviteres til forelæsning og dialog om handlingsorienterede koncepter med fokus på Kultur på recept, samt indsatsen *Sang for sindet og Eksistentiel hjemkomst*. Fordringer om tværsektorielt, institutionelt og tværfagligt samarbejde, som et koncept som kultur på recept og lignende koncepter stiller til udbyderne, vil blive inddraget.

Bungay, H., Jensen, A., & Holt, N. (2023). Critical perspectives on Arts on Prescription. *Perspectives in Public Health*, 17579139231170776-17579139231170776. <https://doi.org/10.1177/17579139231170776>

- Damsgaard, J. B., Kvande, M. E., Delmar, C., & Lauritzen, J. (2024). Eksistentiel hjemkomst: Et essay baseret på en datters observationer fra hverdagslivet med en mor berørt af demens. Tidsskrift for psykisk helsearbeid.
- Damsgaard, J.B. & Brinkmann, S. 2023. "Like you and me: Choir singing and agency seen through the eyes of the singers and professionals." Nordisk Sygeplejeforskning, 13(3), 1-13. <https://doi.org/10.18261/nsf.13.3.6>
- Jensen, A. (2022). Arts on prescription (AoP) in primary healthcare in Sweden. Perspectives in Public Health, 142(2), 64-65. <https://doi.org/10.1177/17579139211072772>

Masterclass2:

28/10-2024

16:00 – 17:15 **Fra Person-Centreret Omsorg til Verdensåben Omsorg og tilbage igen** (Rasmus Dyring)

Person-centreret omsorg er både i Danmark og internationalt et rådende omsorgsetisk paradigme inden for demensfeltet. I de kliniske retningslinjer for "Forebyggelse og behandling af adfærdsmæssige og psykiske symptomer hos personer med demens" gives person-centreret omsorg således også en stærk anbefaling. Den oprindelige begrebsliggørelse af personcentreret omsorg går tilbage til Tom Kitwoods indflydelsesrige arbejde i start-90'erne, og det er stadig i høj grad denne udformning, der trækkes på i praksis. Kitwood skriver et sted at "to be a person is to live in a world where meanings are shared..." I dette oplæg vil jeg tage fat i denne sætning og forfølge dette verdenslige aspekt i demensomsorgen. Undervejs introduceres nogle nye aspekter der fremhæver vigtigheden af det kropslige og af et kreativt omsorgsblik, der ikke alene lader sig lede af "personen", men også de spontane begivenheder, der måtte opstå mellem mennesker på måder ikke lader sig lede tilbage til denne eller hin person. Her bliver den verdensåbne omsorg et kritisk supplement til den person-centrerede omsorg.

Oplægget bygger på et aktuelt forsknings- og udviklingsprojekt der udføres i samarbejde mellem Aarhus Universitet, Horsens kommune og VIVE.

[Rasmus Dyring](#) er lektor i filosofi på Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet. Han er forskningsleder på HUMpraxis-projektet "[Mulighedernes Vinduer: Hverdagskreativitet som grundvilkår og ressource i livet med demens](#)" (støttet af VELUX-fonden) og han er faglig koordinator på [masteruddannelsen i humanistisk sundhedsvidenskab og praksisudvikling](#).

ZOOM: <https://aarhusuniversity.zoom.us/j/67215315122>

NB. Kan overværes live på zoom eller ses som videooptagelse på BS efterfølgende.

3. weekendseminar: Ulighed i Sundhed

Lørdag 2/11 2024

10.00 – 12.45 **Social ulighed i sundhed** (Jacob Busch)

Nogle grupper i befolkningen i Danmark får mere sygdom, bliver tidligere syge, mærker større konsekvenser af sygdom og dør tidligere – og det er forskelle, der er socialt bestemt. Hvordan

håndteres dette inden for sundhedssektoren? Kan man udligne social ulighed med kunstig intelligens? Er det et spørgsmål om at der skal kommunikeres bedre, og kan vi evt. nudge patienter for at fremme omsætning af behandlingstilbud? I forelæsningsen vil vi diskutere disse emner samt diskutere hvorvidt social ulighed kan udlignes uden at vi går på kompromis med andre etiske hensyn såsom autonomi.

Buchanan, D.R. 2008. "Autonomy, Paternalism, and Justice: Ethical Priorities in Public Health." *American Journal of public Health* 15 -21.

SST. 2020. Social ulighed i sundhed og sygdom. <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Ulighed-i-sundhed/Social-ulighed-i-sundhed-og-sygdom-tilgaengeligg.ashx> NB. læs s. 18-24.

Det Etske Råd. 2016. *Et venligt Skub*. <https://www.etiskraad.dk/~media/Etisk-Raad/Etske-Temaer/Forebyggelse/Nudging-og-folkesundhed/Policypapier.pdf> NB. læs 7-36.

Supplerende:

Busch, J. et al. 2021. "Dilemmas of nudging in public health: an ethical analysis of a Danish pamphlet" *Health Promot Int* 30;36(4):1140-1150.

SST video1: Ulighed starter ved undfangelsen (fokus på de første leveårs betydning) <https://sst.23video.com/video/72889554/ulighed-i-sundhed-starter-ved>

SST video2: Fag prof. (læger) der taler om ulighed i sundhed: <https://sst.23video.com/video/4667763/ulighed-i-sundhed-samlet>

13:30 – 16:15 Økonomi i sundhed med covid-19 som case (Jacob Busch)

Der er knaphed på ressourcer i sundhedssektoren og med knaphed følger prioritering. Hvilke diskussioner er relevante i forhold til at afgøre spørgsmål om prioritering, og følger vi egentligt de retningslinjer der er lagt omkring økonomisk prioritering inden for sundhedssektoren? Med COVID som case eksempel undersøger vi spørgsmålet: Hvem skal behandles først? Forelæsningsen tager os omkring spørgsmål omkring retfærdighed, - trækker tråde tilbage til ulighedsdiskussionen- og hvorledes økonomisk tængegang forsøges omsat når sundhedspolitik skal omsættes til praksis, -for giver det egentligt mening at forsøge at regne med leveår, som man gør med begrebet QALY (kvalitetsjusterede leveår).

Gustavsson og Tinghög. 2020. "Needs and cost-effectiveness in health care priority setting." *Health and Technology* 10: 611-619.

Kappel og Sandøe. 1992. "Quality's, Age and Fairness." *Bioethics* 6(4): 297 – 316.

Det Etske Råd. 2013. *Etik og prioritering i sundhedsvæsenet – hvorfor er det så svært?* <https://www.ft.dk/samling/20121/almindel/suu/bilag/251/1238130.pdf> NB. læs 13-45

Supplerende:

Mickie J. et al. 1996. "Allocating Healthcare By QUALY's: The reference of Age." *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics* 5: 534-545

Lægernes perspektiv omkring 'nedskæring på sundhedsområdet': https://www.laeger.dk/sites/default/files/notat_om_produkivitetskravet.pdf

Et historisk synspunkt: <https://www.altinget.dk/artikel/professor-politikere-slaar-plat-paa-nedskaeringer-i-sundhed>

Medicinraadet af 2016/17: <https://medicinraadet.dk/om-os> (der er underlinks på siden der giver lidt info om rammerne).

<https://www.altinget.dk/sundhed/artikel/regionerne-aendrer-medicinraadet-vil-bruge-qaly-og-upublicerede-data>

Søndag 3/11 2024

08.30 – 11.30 **Medicalization & gender (bias)** (Anke Büter)

Medicalization is the social process by which certain conditions and behaviours come to be treated as medical problems, rather than religious, moral, or social ones. Appropriate medicalization can alleviate stigma and suffering (e.g., when it means epilepsy is treated via medication rather than exorcism), and thereby enhance social justice. Yet, medicalization can also err in two directions: a) under-medicalization, i.e., failing to research and/or treat diseases, and (b) over-medicalization, i.e., pathologizing normal states and behaviours. Both error types come with considerable harms.

Moreover, medicalization is entangled with the category of gender in complex ways. There are both cases in which female medical concerns are ignored and undertreated, and cases in which female bodies are unduly pathologized. In so far as these problems result from gender bias in research, exemplify sexist stereotypes, or contribute to gender inequity in health care, they constitute injustices. In the lecture, we will discuss gendered medicalization by means of two controversial examples: low sexual desire and ADHD in females.

Conrad, Peter (2007). "The shifting engines of medicalization", chapter 7 in *The Medicalization of Society*. John Hopkins University Press, 133-145.

Stegenga, Jacob (2021). "Medicalization of Sexual Desire". *European Journal of Analytic Philosophy*, 17(2), 5-34.

Martin, Janna (2024). "Why are females less likely to be diagnosed with ADHD in childhood than males?." *The Lancet Psychiatry*, 11(4), 303-310.

Bueter, Anke (2024). "Gender Bias in Research", chapter 3 in *Feminist Philosophy of Science*. Cambridge University Press, 12-22 (focus on 3.2.3: "Medicine", 19-22)

12:00 – 13:00 **Masterclass2 opfølgning** (Thor Hennelund Nielsen)

Vi samler op på masterclass2.

12.15 – 15.00 **Overdiagnostik og retfærdighed** (Thor Hennelund Nielsen)

De store økonomiske og personalemæssige mangler i sundhedsvæsenet er et tema, der i høj grad er i vælten i nutidens Danmark, hvor mange mener, at vi ikke gør nok for at fremme folks sundhed – særligt indenfor psykiatrien. Ifølge en gruppe bekymrede forskere og sundhedsprofessionelle er det modsatte dog snarere problemet indenfor bestemte områder, nemlig at vi gør alt for meget. De hævder, at sundhedsvæsenet i tiltagende grad *overdiagnosticerer* mennesker, som aldrig får gavn af deres diagnose, men kun oplever gener ved at blive diagnosticeret og behandlet af sundhedsvæsenet. Til forelæsningsen vil vi gøre rede for og analysere denne problematik, og vi vil samtidig behandle tre typer af uretfærdigheder, som overdiagnostik kan forårsage: 1) psykosociale konsekvenser og forværring af den overdiagnosticeredes velbefindende, 2) problemer ift. retfærdig fordeling af ressourcer samt sundhedsulighed, 3) såkaldte epistemiske uretfærdigheder.

Jønsson, A. B. A., & Brodersen, J. B. (2022). *Snart er vi alle patienter*. København: Samfundslitteratur. S. 23-55.

Rogers, W. A., Craig, W. L., Entwistle V.A. (2017). "Ethical issues raised by thyroid cancer overdiagnosis: A matter for public health?" *Bioethics*. 31: 590–598. <https://doi.org/10.1111/bioe.12383>

Frances, A. (2010). "Normality is an Endangered Species: Psychiatric Fads and Overdiagnosis". *Psychiatric Times*. <https://www.psychiatrytimes.com/view/normality-endangered-species-psychiatric-fads-and-overdiagnosis>

Masterclass3:

11/11-2024

16:00 – 17:15 **Hjemlig på plejehjem (MANTRA)**

TBA

ZOOM: <https://aarhusuniversity.zoom.us/j/68286010664>

NB. Kan overværes live på zoom eller ses som videooptagelse på BS efterfølgende.

4. weekendseminar: Ledelse og implementering

Lørdag 7/12 2024

10.00 – 12.45 **Politisk velfærdstænkning og offentlig ledelse** (Elvi Weinreich)

Den politiske velfærdsdiskurs har ændret sig i begyndelsen af det 21. århundrede. Sundhedsreformen, Robusthedskommissionens og Sundhedsstrukturkommissionens rapporter viser tydeligt, at der politisk varsles store ændringer. Ændringer der kan få store konsekvenser for det samlede sundhedsvæsen for borgerne, både de raske og de syge og for professionerne og de offentlige ledere. I oplægget vil jeg begrunde og perspektivere min påstand ved hjælp af litteraturen og egne oplevelser. Herefter lægger jeg op til fælles drøftelser om, hvordan I ser forandringerne i jeres praksis. Så sætter vi fremtiden i spil og hermed drøftelsen om, hvordan I, gennem denne uddannelse, kan få større mulighed for at være med til at påvirke sundhedsreformens nye tiltag og medskabe, et nyt og bedre sundhedsvæsen, hvor borgerne i højere grad kan få nytte og glæde af velfærdprofessionernes faglige dømmekraft.

Sigge Winther Nielsen (2021) *Entreprenør staten*; Introduktion (s. 21-55) GADS forlag

Nanna Mik-Meyer & Kaspar Villadsen (2007) *Magtens former*; Foucault: Den bevægelige velfærds kritik (s. 16-42) Hans Reitzels forlag

Susanne Ekmann (2022) *Giftig gæld og udpint velfærd*. Afslutning (s.191-208) & kap 3(s.67-97) Hans Reitzels forlag

Marianne Tewes & Elvi Weinreich – faglig ledelse skal erstatte management kulturen i sundhedsvæsenet- kronik i Jyllands-Posten 10062024

Rasmussen, L. D., Weinreich, E., & Bøgeskov, B. M. (2016). Kliniknær ledelse - inddragelse eller opdragelse af patienten. I K. G. Olesen, & A. S. Pors, *Borgernær ledelse*. (s.130-153) København: Akademisk forlag.

Følgende skimmes:

Aftale, Sundhedsreform, 20 maj 2022 - [Sundhedsreformen | Indenrigs- og Sundhedsministeriet \(ism.dk\)](#)

Robusthedskommissionens rapport - [Robusthedskommissionens anbefalinger | Indenrigs- og Sundhedsministeriet \(ism.dk\)](#)

Sundhedsstrukturkommissionen - [Sundhedsstrukturkommissionen | Indenrigs- og Sundhedsministeriet \(ism.dk\)](#)

Supplerende

Lars Bo Kaspersen og Jan Nørsgaard: Fremkomsten af styringsbaserede ledelsesformer i den offentlige sektor. I: Lars Bo Kaspersen og Jan Nørsgaard (red.) *Ledelseskriser i konkurrencestaten*. (2015) Hans Reitzel. (s. 59-96)

13:30 – 16:15 **Implementering** (Loni Ledderer)

Denne forelæsning handler om implementering af organiserende og handlingsanvisende koncepter, hvilket vi i en sundhedsfaglig/medicinsk/folkesundheds kontekst også vil kalde indsatser, programmer eller interventioner. Implementering i sådanne sammenhænge kan både omhandle den forudgående plan for at få indsatsen til at fungere, og det kan omhandle undersøgelser af implementeringsprocesser. Den seneste udvikling i feltet har fokus på involvering af interessenter og fokus på kontekst. Forelæsningen trækker på implementeringslitteraturen, samt på sundheds- og samfundsfaglige teorier.

Maindal et al. (2022) Klinisk implementering af komplekse interventioner. *Ugeskrift for Læger* 84:V01220003

Winter S.C, Nielsen V.L. (2008) *Implementering af politik*. 1. udgave. 2 oplag ed. Århus: Hans Reitzels Forlag. Kap 1 s 17-23

Nielsen, V.L. (2011) Implementeringsteori – implementeringsperspektiver og frontlinjemedarbejderadfærd. I: Berg-Sørensen A, Grøn CH, Foss Hansen H, red. *Organiseringen af den offentlige sektor*. København: Hans Reitzels Forlag; kap 11 s319-356

Ledderer (2010) Hvorfor er det så svært at ændre klinisk praksis, (Practicus 2 sider)

Nielsen, Fredens og Ledderer (2022) Implementering af komplekse interventioner i Petersen, et al. (2022) *Komplekse interventioner: Udvikling, test, evaluering og implementering*. Aalborg Universitetsforlag.

13:30 – 16:15

Søndag 8/12 2024

08.30 – 11.15 **"Buurtzorg"** (Emmy Hjort-Enemark Topholm)

Denne forelæsning handler om det hollandske koncept for hjemmesygepleje "Buurtzorg". Vi vil fokusere på selve konceptet og historien bag, men i særdeleshed også hvilken betydning introduktionen af Buurtzorg-modellen har haft for organiseringen af den danske ældrepleje og for de fagprofessionelles roller, arbejdsgange og samarbejde. I denne sammenhæng bliver spørgsmålet om hvordan man tager et koncept fra et sundhedsvæsen og implementerer det i et helt andet sundhedsvæsen afgørende. Med andre ord bliver det nødvendigt at tale om et oversættelsesarbejde.

Topholm, E. H.-E., Møller, A. M., Buch, M. S. (forthcoming) Implementering, innovation eller inkrementel forandring? En analyse af 25 kommuners oversættelse af Buurtzorg-modellen. *Politica*. Accepteret.

Røvik, K.A. 2016. Knowledge Transfer as Translation: Review and Elements of an Instrumental Theory. *International Journal of Management Reviews*, Vol. 18, 290–310.

Supplerende:

Røvik, K.A. 2007. "Når ideer oversættes til praksis" I *Trender og Translasjoner*, 293-318. Oslo: Universitetsforlaget.

11:30 – 12:30 **Masterclass3 opfølgning** (Rasmus Dyring)

Vi samler op på masterclass3.

13.15 – 15.00 **Slutevaluering og masterprojektet** (Rasmus Dyring)